මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිතුමන් සමඟ කළ සාකච්ඡාවක් ඇසුරෙනි.

ඇයි මැකො ඡන්දය පරක්කු?

ඡන්දෙ කෝ මැකො ?

ඡන්දය තියන්න බැරි නම් කොමිසම මක්කටෙයි?

<u>ප්‍රශ්න හා පිළිතුරු</u>

Q :

පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම 2015 මැයිවල ඉඳලා දැන් අවුරුදු 2 ½ ක් පරක්කු වෙලා තියෙනවා. ඇයි ඡන්දෙ තියන්නෙ නැත්තේ?

A : සියලු කරුණු සහිත දීර්ඝ උත්තරයක් දෙන්නම්.

(1). පළාත් පාලන ඡන්දෙ ඇත්තටම 2015 ඉඳල නෙවෙයි පරක්කු වෙලා තියෙන්නෙ. 2013 මාර්තුවල තියන්න නියමිතව තිබූ මඩකලපුව මහ නගර සභාව ඇතුලු සභා 09ක, 2013 අගෝස්තුවල සිට වවුනියාව UC එකේ, 2014 අගෝස්තුවල සිට යාපනය MC එකේ ඡන්ද විමසීම තියන්න බැරිවෙලා තියෙනවා. දිවයිනේ අනිකුත් පළාත්වල සභා 234 ක ඡන්ද විමසීම 2015 මැයි මස 15 දින සිට තියන්න බැරිවෙලා තියෙනවා. එයට අමතරව කොළඹ MC එක ඇතුලු සභා 23 ක මහජන නියෝජිතයන් නැහැ.

(2). දැන් බලමු ඡන්ද තියන්න බැරිවුනේ ඇයි කියලා. ඒත් එයට පෙර පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් ගැන කරුණු ටිකක් කියන්නට ඕනෑ.

(අ) 1969/ 1970 වෙනකම් පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් - MC (මහානගර සභා), UC (නගර සභා), TC (සුළු නගර සභා) හා VC (ගම් කාර්ය සභා) - පැවැත්වූවේ කොට්ඨාස ක්‍රමයට. ඒ කියන්නේ FPP (First Past the Post) ක්‍රමයට. එක් දිනයක නොව විසිරුණු ඡන්ද විමසීම් ලෙස තමයි මේ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් පැවැත් වූයේ මේ ක්‍රමයේදී. පුරප්පාඩු පිරවීමට අතුරු ඡන්ද විමසීම් (By Elections) පවා තිබුණා. මෙම ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීමට අදාළ පනත "පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනත (262 අධිකාරය) නමින් " හැඳින්වෙනවා. මෙය 1940 ගණන්වල සිට බලාත්මක, වරින් වර සංශෝධනය වූ නීතියක්. 1970 - 1977 ආණ්ඩුව තිබුණ කාලෙ මේ පළාත් පාලන ඡන්ද කල් තැබුවා, හදිසි නීතිය යටතේ. 1977 බලයට පැමිණි ආණ්ඩුව මේ ඡන්ද ක්‍ර මය සමානුපාත ක්‍රමයට වෙනස් කරා. TC හා VC අවලංගු කරා. MC හා UC වලට 1979 හා 1983 සමානුපාත ක්‍ර මයට ඡන්ද තිබ්බා. ඒවායේදී ඒ ඒ පක්ෂය/ කණ්ඩායම ලබාගත් ඡන්ද සංඛ්‍යාවට සමානුපාතිකව සභික ධූර හිමිවුණා. වැඩිම ඡන්ද ගත් පක්ෂයට/ කණ්ඩායමට බෝනස් ආසන 2ක් හිමිවුණා. 12.5% අවම සීමාවක් Cut - Off එකක් තිබුණා. ලැයිස්තුවේ ඉහල සිට පහලට වූ ප්‍රමුඛතාව අනුව තමයි සභිකයන් තෝරා ගත්තේ. මනාප නැහැ. TC හා VC වෙනුවට මුලු දිස්ත්‍රික්කයටම දිස්ත්‍රි ක් සංවර්ධන සභා DDC හැදුවා. 1981 දී තමයි ඒ DDC ඡන්ද විමසීම තිබ්බේ. ඒකත් මනාප රහිත සමානුපාත ක්‍ර මයට.

මේ ලැයිස්තුවේ ප්‍රමුඛතාව අනුව සභිකයන් තෝරා ගැනීමට එරෙහිව මහජන මතයක් ඇති වුන නිසා මනාප ක්‍රමය හඳුන්වලා දුන්නා, 1987 පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමට. ඒත් ඉන්දු ලංකා ගිවිසුම හා සම්බන්ධ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා හේතුවෙන් කලබලකාරී තත්ත්වය සමනය වන තෙක් එම ඡන්ද විමසීම කල් ගියා. මේ අතරතුර පැවැත් වූ 1988 පළාත් සභා ඡන්ද විමසීමට හා 1989 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේදී මනාප ක්‍ර.මය යොදා ගත්තා. 87 /88 /89 කලබල සමනය වූ පසු එය අදාළ හේතු විමසීමට 1990 දී පත් කළ කමිටු වාර්තාවේ නිර්දේශ අනුව පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීමේදී 40% ක අනිවාර්ය තරුණ අපේක්ෂක කෝටාවක් ඇතුල් කරා. ඉන් බාහිරව අවශ්‍යම නම් මනාප 3 ම එක් අයකුට දීමටත් අවස්ථාව ලබා දුන්නා. 1987 භාරගත් නාමයෝජනා අවලංගු කළා. Cut - Off එක අයින් කළා.

(ආ) මෙම නව හඳුන්වාදීම් ඇතුළත් කර සංශෝධිත පනත යටතේ මුලු දිවයිනේම පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නාමයෝජනා කැඳවා එම ඡන්ද විමසීම 1991 මැයි මාසයේ පැවැත් වුවා. (ඒත් උතුරේ කලබල නිසා සමහර ප්‍ර දේශවල ඡන්ද විමසීම පැවැත් වුයේ නැහැ.) මීළඟ ඡන්ද විමසීම වර්ෂ 4 නිල කාලය අවසන් වී 1995 දී තැබීමට නියමිතව තිබූ නමුත්, පළාත් පාලන ආයතනවලට අදාළ පනත්වල (මහනගර සභා ආඥා පනත, නගර සභා ආඥා පනත හා ප්‍රා ාදේශීය සභා පනත) විධිවිධාන අනුව පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යේවරයාට ඇති බලතල යටතේ සභාවල නිල කාලය දීර්ඝ කිරීම හරහා එය වසරකින් කල් දැමුවා. නැවත 1996 දී හදිසි නීතිය යටතේ තවත් වසරකට කල් තැබූ අතර ඡන්ද විමසීම පැවැත් වුයේ 1997. ඉන් අනතුරුව 2001 නොව 2002 දී පැවැත් වුවා, පෙර සේම නිල කාලය දීර්ඝ කිරීමකට පසුව. ඉන්පසු 2006 දී ඡන්ද විමසීම නිසි කාලයට පැවැත් වුවා. නැවත 2010 නොව පෙර සේ නිල කාලය දීර්ඝ කිරීමෙන් පසු 2011 දී පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම පැවැත්වුවා. මේ ඡන්ද විමසීම් සියල්ල තරුණ අපේක්ෂක 40 % අනිවාර්ය කෝටාව සමඟ මනාප සහිත සමානුපාතික ක්‍රසමයට පැවැත් වූ ඡන්ද විමසීම්. මේ අතර උතුරු/ නැගෙනහිර පළාත්වල පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් වරින් වර කඩින් කඩ දිවයිනේ සෙසු ප්‍රේදේශවලට ඡන්ද විමසීම්වලට පරිබාහිරව තමයි පැවැත්වුණේ.

(ඇ) මේ වන විට රටේ මහජන මතයක් ගොඩ නැගෙමින් තිබුණා. සමානුපාතික ක්‍රමය නිසා කොට්ඨාසයට වග කියන මන්ත්‍රී වරයකු/ සභිකයකු නොමැති බවට හා ඡන්ද ව්‍යා ාපාරය වෙනුවෙන් මුදල් බොහෝ සෙයින් වැය කිරීම හරහා නුසුදුස්සන්ට වුවත් තේරී පත්වීමට හැකි බව හා මුදල් නැත්නම් සුදුස්සන්ට පවා තේරීපත්වීමට අපහසු බවට. මේ නිසා පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ ඇතුලු සියලු ඡන්ද විමසීම් සඳහා, සමානුපාත ක්‍ර.මයේ යහපත් ලක්ෂණ ඇතුලත් කොට්ඨාස ක්‍රැමයද සහිත මිශ්‍ර ඡන්ද ක්‍රමයක අවශ්‍යතාව සාකච්ඡා කෙරෙමින් තිබුණා. මේ වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභා වාර්තාවක් නිකුත් කළා. එසේ වුවත් එය ක්‍රි යාත්මක වුනේ නැහැ. පසුව එම යෝජනාව පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම්වලදී ක්‍රිතයාත්මක කළ යුතු බවට දේශපාලන බලධාරීන් අදහස් කළා 2012 දී. ඒ අනුව මිශ්‍රව ක්‍රකමයකට එනම් කොට්ඨාසවලින් සභිකයින් තේරීපත් කිරීමට හා පරාජිත අපේක්ෂකයන් ලබාගන්නා ඡන්ද සඳහා සමානුපාතයට සභිකයන් තෝරා පත් කර ගන්නා මිශ්‍රත ක්‍රලමයක් හඳුන්වා දෙමින් පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනත පාර්ලිමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කළා.

ඒ සංශෝධන ඇතුළත් පනත "2012 අංක 22 දරන පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් (සංශෝධන) පනත" යනුවෙන් නම් කළා. මෙහිදී කොට්ඨාශවලින් තේරීපත් වන සභිකයන්ගේ සංඛ්‍යා වෙන් 30% ක්, ඒ ඒ කොට්ඨාශවලදී පරාජිත අපේක්ෂකයන් ලබා ගන්නා ඡන්ද සංඛ්‍යාබවට සමානුපාතිකව ගණනය කරනු ලබන නියෝජිතයන් සංඛ්‍යාාවක් අදාළ පක්ෂ / කණ්ඩායම්වලට හිමි යුතු බව නියම කළා. ඒ සඳහා සලකා බලන්නේ ඒ ඒ කොට්ඨාශයෙන් 5% කට වඩා ඡන්ද ලබා ඇත්නම් පමණක් බව එහි සඳහන් වූවා. අනිවාර්ය තරුණ අපේක්ෂක කෝටාව ඉවත් වුනා, ඒ වෙනුවට ඇතුල් කළේ කාන්තාවන් හා තරුණයින් 25% ක් අපේක්ෂකයන් ලෙස ඇතුළත් කළ හැකිය යනුවෙනුයි.

මේ පනත සමඟම මහනගර සභා ආඥා පනතේ හා නගර සභා ආඥා පනතේ 5 වන වගන්තිය සහ ප්‍ර දේශීය සභා පනතේ 4 වන වගන්තිය ද 2012 අංක 21 පනතින් සංශෝධනය කළා. එම ආඥා පනත් දෙක හා පනත සංශෝධනය කළේ, පළාත් පාලන ආයතන සංස්ථාපනය කිරීමේදී පළාත් පාලන විෂයය භාර අමාත්‍යශවරයා විසින් සභික සංඛ්‍යාත ගැසට් මගින් ප්‍රකකාශ කළ යුතු බව පෙර කී වගන්තිවල සඳහන් වන නිසා එම සංඛ්‍යා ගණනය කිරීමේ දී කොට්ඨාශ සංඛ්‍යාගවෙන් 30% සමානුපාත ක්‍රනමයට තෝරා ගන්නා බව එම නීතිවලට ඇතුළත් කිරීමටයි.

මේ පනත් පාර්ලිමේන්තුවේදී ඒකමතිකව සම්මත වී ගරු කථානායකතුමන්ගේ සහතිකය 2012 නොවැම්බර් 15 දින සටහන් කරනු ලැබුවා. 2012 අංක 22 දරන පනතේ එනම් ඡන්ද විමසීම් කොට්ඨාශ/ සමානුපාත මිශ්‍රත ක්‍ර මයට පැවැත්විය යුතුය යන්න හඳුන්වා දුන් පනතේ විශේෂ විධිවිධානයක් තිබුණා, එම වගන්ති බලාත්මක වන්නේ පළාත් පාලන විෂය භාර ගරු අමාත්‍යමවරයා එම පනත ගැසට් නිවේදනයකින් බලාත්මක කිරීමෙන් පසුව බව.

(ඇ) මේ අනුව පළාත් පාලන ආයතනවල කොට්ඨාශ සංඛ්‍යා තීරණය කිරීමට හා එම කොට්ඨාශවල සීමා නිර්ණය කිරීමට එවකට පළාත් පාලන විෂයය භාර අමාත්‍යිවරයා විසින් පංච පුද්ගල ජාතික සීමා නිර්ණය කමිටුවක් පත් කළා, ජයලත් ර.වි. දිසානායක මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන්. මෙම කමිටුව වැඩකටයුතු ආරම්භ කරා එම කාලයේදීම. 2008 මාර්තු මාසයේදී පැවැත් වූ මඩකලපුව මහ නගර සභාව ඇතුලු පළාත් පාලන ආයතන 09 ක නිල කාලය 2012 මාර්තුවල අවසන් වීමට නියමිතව තිබුණා. එහි නිල කාලය පළාත් පාලන විෂයය භාර අමාත්‍ය වරයා විසින් දීර්ඝ කළා, වසරකින් එනම් 2013 මාර්තු දක්වා. පළාත් සභා ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනතේ විධිවිධාන අනුව නිල කාලය අවසන් වීමට 6 මසකට පෙර ඡන්ද විමසීම් පැවැත්වීමට මැතිවරණ කොමසාරිස් කටයුතු කළ යුතුයි. සාමාන්‍යයෙන් නිල කාලය අවසන් වීමට ආසන්නවයි ඡන්ද විමසීම් කැඳවන්නේ. එබැවින් මඩකලපුව දිස්ත්‍රිමක් පළාත් පාලන ආයතන නවයේ ඡන්ද විමසීම් මූලික කටයුතු 2012 දෙසැම්බර් අවසානයේදී මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආරම්භ කළා, එම ඡන්ද විමසීම 2013 මාර්තු මුල් සතියේදී පැවැත් වීමේ අපේක්ෂාවෙන්. මේ අවස්ථාවේදී පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍ය2වරයා විසින් 2012 අංක 21 දරන පනතේ විධිවිධාන 2013 ජනවාරි 01 දින සිට බලාත්මක කිරීමේ ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කළා.

ඉන් සිදුවූයේ කුමක්ද?

කොට්ඨාස සීමා නිර්ණය අවසන් වී එය නිවේදනය කරන තුරු හා අමාත්‍යමවරයා විසින් සියලුම සභික සංඛ්‍යාෙ ගැසට් කරන තුරු ඡන්ද විමසීම් පැවැත්වීමට නොහැකි වීමයි. මේ කාලයේදී 2012 අංක 21 දරන පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් (සංශෝධන) පනත ලැබුණා, මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත. එහි බරපතල තාක්ෂණික දෝෂ, පරිවර්තන දෝෂ හා වෙනත් දෝෂ විශාල සංඛ්‍යාතවක් ඇති බව පෙනී ගියා. එබැවින් 2013 මුල් කාලයේදීම මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා වෙත මේ බව දන්වා පනත් සංශෝධනයකින් මෙම අඩුපාඩු නිවැරදි කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියා. මේ ගැන ලිපි 25 කට ආසන්න ප්‍රපමාණයක් පළාත් පාලන අමාත්‍යාංපශයට යවා තිබෙනවා, මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව හා (පසුව) මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින්.

මෙන්න මේ කරුණු තුන

i. **සීමා නිර්ණය අවසන් වී කොට්ඨාස හා මායිම් ප්‍රෙසිද්ධ කිරීම.**

ii. **ඒ ඒ පළාත් පාලන ආයතනවල සභික සංඛ්‍යා ව අමාත්‍යපවරයා විසින් ගැසට් මගින් ප්‍රසිද්ධ කිරීම.**

iii. **පනතේ තාක්ෂණික දෝෂ නිවැරදි කිරීම.**

අවසන් වන තුරු එවකට මැතිවරණ කොමසාරිස් හෝ වත්මන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට ඡන්ද විමසීම තබන්නට බැහැ.

මක් නිසාද යත් ආණ්ඩුක්‍ර.ම ව්‍යමවස්ථාවෙන් පාර්ලිමේන්තුවට පවරා දී ඇති ජනතාව සතු නීති පැනවීමේ බලය යටතේ පාර්ලිමේන්තුව පැනවූ නීති අනුව පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යාවරයා වෙත පවරා ඇති බලතල ඔහු විසින්ම ඉටු කළ යුතු බැවින් හා එම බලය මැතිවරණ කොමසාරිස් වෙත හෝ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත පවරා නැති බැවින්.

කොමසාරිස්වරයාට හෝ කොමිෂන් සභාවට එම බලය පවරා ඇත්නම් ක්‍රිඑයාත්මක කිරීමට කොමසාරිස්/ කොමිසම කිසිසේත්ම පැකිලෙන්නේ නැහැ.

(ඉ) පෙර සඳහන් ජාතික සීමා නිර්ණය කමිටුවේ වාර්තාව ප්‍රනසිද්ධ කළේ 2015 අගෝස්තු 21. ඒ වන විට කොළඹ මහ නගර සභා ඇතුලු සභා 23ක් හැර අන් සියලුම සභාවල නිල කාලය අවසන් වෙලා. ඒ සීමා නිර්ණය කමිටු වාර්තාවෙන් ප්‍රිසිද්ධ කළේ කේවල / බහු කොට්ඨාශ සංඛ්‍යා ව, කොට්ඨාසවල නම් හා අංක, ඒවායේ මායිම් හා සංයුක්ත ප්‍රකදේශ යන තොරතුරු සහ එම කොට්ඨාසවලින් තේරී පත්වන සභික සංඛ්‍යා ව පමණයි. ඒ කියන්නේ පරාජිතයන් ලබා ගන්නා ඡන්ද අනුව තේරී පත්වන සභික සංඛ්‍යාසව ඒ සමඟ ගැසට් කළේ නැහැ. එම සංඛ්‍යානව, කොට්ඨාස සංඛ්‍යාතවෙන් 30% ක් නොඉක්මවන සංඛ්‍යාභවක් බව සඳහන් වූ අතර එය අමාත්‍ය වරයා විසින්ම ගැසට් මගින් ප්‍රසකාශ කළ යුතු වෙනවා.

උදාහරණ වශයෙන් 2015.08.21 දින ජනාධිපතිවරයා විසින් ප්‍ර කාශිත ගැසට් නිවේදනයේ සඳහන් වන්නේ කොළඹ මහ නගර සභාවට කොට්ඨාසවලින් සභිකයින් 66 ක්, අම්බලන්ගොඩ නගර සභාවට සභිකයන් 12 ක්, බලපිටිය ප්‍රා6දේශීය සභාවට සභිකයන් 19 ක් තෝරා ගන්නා බවයි. එසේ වුවත් පරාජිත අපේක්ෂකයන් ලබා ගන්නා ඡන්ද සඳහා සමානුපාතික ක්‍රශමයෙන් පත්වන සංඛ්‍යාවව එහි සඳහන් නැහැ. (පරාජිත අපේක්ෂකයන් ලබා ගන්නා ඡන්ද අනුව මේ සභාවලට පිළිවෙලින් සභිකයින් 19ක්, 3ක් හා 5ක් පත් විය යුතු බව 2017 අප්‍රේ ල් මස පළාත් පාලන අමාත්‍යලවරයා නිකුත් කළ ගැසට් නිවේදනයට අනුව පෙනී යනවා.)

ජනාධිපතිවරයාගේ ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කළ පසු පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යයවරයා මේ සභික සංඛ්‍යාව දැක්වෙන ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කළා නම් හා පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනතේ අත්‍යාපවශ්‍යං සංශෝධන ඒ වන විට සිදු කර තිබුණේ නම් එම කාලයේදීම ඡන්ද විමසීම පැවැත්විය හැකිව තිබුණා.

(මේ හේතු නිසා, තමයි 2013 අගෝස්තු වවුනියාව නගර සභාව, 2014 අගෝස්තු යාපනය මහ නගර සභාව හා 2015 මැයි දිවයිනේ සෙසු පළාත් පාලන ආයතන 234 ක හා 2016 දෙසැම්බර් කොළඹ මහ නගර සභා ඇතුලු සභා 23 ක ඡන්ද විමසීම් තබන්නට බැරිවුනේ, නියමිත කාල සීමාවට.)

(ඊ). ඒ අතුරතුර 2012 අංක 22 දරන පනතේ විධිවිධාන හරහා පළාත් පාලන විෂය භාර අමාත්‍යහවරයාට පැවරී ඇති බලතල යටතේ ජාතික සීමා නිර්ණය කමිටු වාර්තාව සමාලෝචනය කිරීමට නැතහොත් එයට අදාළ පැමිණිලි විභාග කිරීමට අශෝක පීරිස් මහතාගේ ප්‍රකධානත්වයෙන් යුතු පංච පුද්ගල කමිටුවක් පත් කරා, 2015 ඔක්තෝම්බර් 20 දින. මෙම කමිටුව හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාං෴ශය එක්ව 2015 දෙසැම්බර් 11 දින බත්තරමුල්ල ප්‍ර දේශයේ රැස්වීම් ශාලාවක දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයන්ගේ රැස්වීමක් පවත්වා එහිදී ප්‍රමකාශ කළා, මාස තුනක් නැතහොත් හතරක් අවසන් වන විට වාර්තාව ලබාදිය හැකි බව. එසේ වුවත් පැමිණිලි භාර ගැනීමට තවත් අමතර කාලයක්

දෙන්නේ නම් මේ සඳහා මාස 4ක් ප්‍රදමාණවත් නොවන බව එහිදී අප පෙන්වා දුන්නා. සීමා නිර්ණය සමාලෝචන වාර්තාව ප්‍රමසිද්ධ කර, සභික සංඛ්‍යාභ නිවේදනය කිරීම හා පනතේ අඩුපාඩු නිවැරදි කිරීම යන අනෙකුත් අවශ්‍යිතාද සම්පූර්ණ වුවහොත් දින 75ක් ඇතුළත ඡන්ද විමසීම පැවැත්විය හැකි බව අප පෙන්වා දුන්නා. ඒ වුනත් එම කමිටු වාර්තාව ගරු අමාත්‍යසවරයාගේ ගැසට් නිවේදනයක් මගින් ප්‍රපසිද්ධ වුණේ 2017 පෙබරවාරි 17 දිනයි. ඒ අනුව කොට්ඨාසවල ගැටලු සියල්ල නිම වුණා.

(උ) එසේ වුවත් ඉතිරි ගැටලු දෙක එනම්, ඒ ඒ සභාවල සභික සංඛ්‍යාවව කුමක්ද යන්න ප්‍රාසිද්ධ කිරීම හා පනතේ තාක්ෂණික ගැටලු නිවැරදි කිරීම සිදු වී තිබුණේ නැහැ. මේ අතරතුර ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනතට තවත් සංශෝධනයක් 2016 දී සිදු වුණා. එනම් ඕනෑම පළාත් පාලන ආයතනයක මුලු සභික සංඛ්‍යාතවෙන් 25% ක් අවම කාන්තා නියෝජනයක් සහිත වන බව සහතික කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන් 2016 අංක 01 දරන පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් (සංශෝධන) පනත පාර්ලිමේන්තුව සම්මත කිරීමයි. එහි සහතිකය සටහන් කළේ 2016 පෙබරවාරි 17 දා. මේ අනුව නාමයෝජනා ලබාදීමේදී කොට්ඨාස තරඟ කරන අපේක්ෂකයන්ගේ ලැයිස්තුව හා පරාජිත අපේක්ෂක ඡන්දවලින් පත්වීම සඳහා වූ සමානුපාතික ලැයිස්තුවට අමතරව තවත් කාන්තා අපේක්ෂක ලැයිස්තුවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වුණා. එහි සඳහන් වූ අන්දමට කාන්තා අපේක්ෂකයන් ගණනය කළ යුතු වන්නේ කොට්ඨාසවලින් තේරිපත් වන සභික සංඛ්‍යානවේ (WR) හා පරාජිත අපේක්ෂකයින්ගේ ඡන්දවල සමානුපාතයෙන් පත්වන සභිකයන්ගේ (LPR) එකතුව යන මුලු සභික සංඛ්‍යාවෙන් 1/3 ක් වන සේ ගණනය කිරීමෙන්. එනම්, අනිවාර්ය කාන්තා නියෝජිතයන්ද සමඟ වූ මුලු සභික සංඛ්‍යායවෙන් අවම වශයෙන් 25% කාන්තා නියෝජිතයන් (FR) විය යුතුයි. [FR=(WR + LPR)+1/3 (WR + LRR)] / 4 ඒ ඒ පක්ෂ/ කණ්ඩායම ලබා ගන්නා ඡන්ද අනුව ඔවුනට හිමිවන කාන්තා නියෝජිත සංඛ්‍යාතවේ කාන්තා ලැයිස්තුවේ ප්‍රණමුඛතා අනුපිළිවෙලට පත් කළ හැකියි. ඒ ඒ සභාවේ අවම කාන්තා නියෝජිත සංඛ්‍යා ව කවරක්ද යන්නද අමාත්‍යෙවරයා විසින් ගැසට් මගින් ප්‍රභකාශයට පත් කළ යුතුව තිබුණා.

(ඌ) අමාත්‍යරවරයා මෙම කරුණු සියල්ල ඇතුළත් ගැසට් නිවේදනය එනම්, ඒ ඒ සභාවේ සභික සංඛ්‍යා ව දැක්වෙන ගැසට් පත්රරය 2017 අප්රේතල් 07 දිනැතිව නිකුත් කරා. ඒත් බලාත්මක වන දිනය 2017 ජුලි 01 ලෙස එහි නියම කර තිබුණා.

(එ) 2013 සිට අප දැන් වූ තාක්ෂණික දෝෂ නිවැරදි කිරීමට 2013/ 2014 වර්ෂවලදී සාධනීය පියවර ගෙන තිබුණේ නැහැ. එනිසා 2015 දී ආරම්භ වූ එම කාර්යන් එනම්, තාක්ෂණික දෝෂ නිවැරදි කිරීම අවසන් වී තිබුණේ නැහැ. බරපතලම දෝෂ වූයේ නාමයෝජනා භාර දීමට බලය ඇති, "බලය ලත් නියෝජිතයා " පිළිබඳ අර්ථ දැක්වීම 2012 සංශෝධන මගින් ඉවත්ව තිබීම, ඡන්ද නාමයෝජනා පත්රීයේ ආකෘතිය අවිධිමත් වීම හෙවත් පනතට අනනුකූලවීම, ගණන් කිරීම ඡන්ද මධ්‍යෝස්ථානයේදී සිදු කරන බැවින් තැපැල් ඡන්ද ගණන් කිරීමේදී රහස්‍යඑභාවය සුරැකීමේ ක්‍රි,යාමාර්ග නිශ්චය කර නොමැති වීම නිසා ඇති වන ගැටලු, ඡන්ද විමසීමේ කාර්යයේ නිරත නිලධාරීන් අනිවර්යයෙන්ම ඡන්ද පොළේදීම ගණන් කිරීමට යෙදවිය යුතු බවට වූ නියමය හේතුවෙන් ඡන්ද පොළේ දී අවංක බව පිළිබඳව නැතහොත් අයහපත් හැසිරීම පිළිබඳව ගැටලු මතුවන නිලධරයකු

ඉවත් කිරීමට තේරීම්භාර නිලධාරීට බලයක් නොමැති වීම, බහු මන්ත්‍රීප කොට්ඨාස සඳහා සභිකයන් තෝරා ගැනීමේ පදනම පරස්පරතාවලින් යුතු වීම යනාදිය පෙන්වා දිය හැකියි. එයට අමතර පරිවර්තන දෝෂ නිසා "කොට්ඨාසය" යෙදිය යුතු ස්ථානවලට "දිස්ත්‍රි ක්ක්‍යෙදී තිබීමත් ගැටලුවක්. මෙවැනි දෝෂ පනහකට වඩා වැඩි සංඛ්‍යායවක් තිබුණා.

පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනත සංශෝධනය කිරීම හරහා මේ කරුණු නිවැරදි කිරීමට හා දේශපාලන පක්ෂ විසින් යෝජනා කර තිබූ 30% අනිවාර්ය තරුණ අපේක්ෂක කෝටාවක් ඇතුල් කිරීමට, ඇප මුදල අඩු කිරීමට, 5 % අවම සීමාව ඉවත් කිරීමට විධිවිධාන ඇතුළත් පනත් කෙටුම්පතක් 2017 ජුනි මස පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් වූවා.

(ඒ) මෙය සම්මත කිරීමට නියමිතව තිබියදී කොට්ඨාසවලින් තෝරා ගනු ලබන සංඛ්‍යා්ව හා සමානුපාත ක්‍රමයෙන් තෝරා ගන්නා සංඛ්‍යාාව 60 : 40 අනුපාතයට වෙනස් කිරීම පිළිබඳව දේශපාලන පක්ෂ අතර කතිකාවක් ඇරඹුණා. මෙහිදී පාර්ලිමේන්තුවට නීති පැනවීමේ බලය ඇති නමුත් ඒ හරහා ඡන්ද විමසීම කල් දැමීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව එකඟ නොවන බව සියලු දේශපාලන පක්ෂ වෙත හා අදාළ නිසි බලධාරීන් වෙත මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ලිඛිතවම දැන්වූවා. එමෙන්ම ආණ්ඩු ක්‍රෙම ව්‍යකවස්ථාවෙන් සහතික කර ඇති ජනතා පරමාධිපත්‍ය හා ඡන්ද බලය සුරැකීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේ‍ෂ්ඨාධිකරණය දී ඇති නඩු තීන්දු සම්බන්ධයෙන්ද 1947 දී එක්සත් ජාතින් විසින් පිළිගන්නා ලද 1955 ලංකාණ්ඩුව එකඟතාව ප්‍රනකාශ කළ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රලකාශයේ වගන්තිය 30 න් 21 වගන්තියේ දැක්වෙන කරුණ එනම්, "පොදු ජනතාවගේ කැමැත්ත, පාලන අධිකාරියේ පදනම විය යුතු ය. නියමිත කාල පරතරයන්හි දී අව්‍යා්ජ ලෙස පැවැත්වෙන ඡන්ද විමසීම් වලදී සමාන සර්වජන ඡන්ද බලය සහිත වූ නිදහස් ඡන්ද විමසීම් මගින් හෝ මේ කැමැත්ත ප්‍රීකාශ විය යුතු ය." යන්න ද මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් පෙන්වා දුන්නා. පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීම දැනටමත් ප්‍රදමාද වී වැඩි බවත් එය යහපත් ප්‍රජාතාන්ත්‍රිතය සංකල්ප පිළිබඳ මූලධර්මවලට ඉඳුරාම පටහැනි බවත් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සෑම විටම පෙන්වාදී තිබෙනවා.

(ක) පළාත් පාලන ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනතේ තාක්ෂණික දෝෂ නිවැරදි කිරීමේ පනත් කෙටුම්පත සාකච්ඡා කර සංශෝධනය කිරීමට පෙර එනම්, තමා නිකුත් කර තිබූ සභික සංඛ්‍යාක ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා වූ 2017 අප්‍රේරල් 07 දිනැති ගැසට් නිවේදනය බලාත්මක කිරීම, 2017 ඔක්තෝම්බර් 02 දින තෙක් කල් දැමීමේ ගැසට් නිවේදනයක් 2017 ජුනි 30 දින අමාත්‍යනවරයා විසින් නිකුත් කළා.

(ග) පනතේ දෝෂ ඉවත් කිරීමේ පනත් කෙටුම්පත 2017 අගෝස්තු 24 දින පාර්ලිමේන්තුවේදී සාකච්ඡා කර 25 දින සම්මත වූවා. ගරු කථානායක තුමාගේ සහතිකය 2017 අගෝස්තු 31 දින ලැබුණා. එම පනත 2017 අංක 16 දරන පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම් (සංශෝධන) පනත නමින් හඳුන්වනු ලැබුණා. කොට්ඨාසවලින් තේරීපත් වන සභික සංඛ්‍යාආවෙන් 30% පරාජිත

අපේක්ෂකයන්ගේ ඡන්ද වෙනුවෙන් සමානුපාතිකව වෙන් කිරීම හා කාන්තා නියෝජනයේ අනිවාර්ය 25% යනාදී සියල්ල මෙම පනත මගින්, ඇත්ත වශයෙන්ම කාරක සභා අවස්ථාවේදී ඉදිරිපත් කළ සංශෝධන මගින් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කරා. ඒ අනුව කොට්ඨාස සංඛ්‍යාඅවෙන් 40% ක් සමානුපාත ක්රෝමයට වෙන් කළ යුතු බවත්, සභාවේ මුලු සභික සංඛ්යාසව ඒ ඒ පක්ෂ කණ්ඩායමට ලබා ගන්නා ඡන්ද සංඛ්‍යා්ව මත සමානුපාත ක්රුමයට ගණනය කළ යුතු බවත්, කොට්ඨාස ජයග්රාහණය කළ අපේක්ෂකයන් අනිවාර්යයෙන්ම තෝරා ගැනීමත්, ජය ලැබූ කොට්ඨාශ සංඛ්යාසවට අමතරව හිමිවන සභික ධූර සඳහා සමානුපාත ලැයිස්තුවෙන් හෝ පරාජිත අපේක්ෂකයන්ගෙන් තෝරා ගත යුතු බවත් මෙම පනතින් තීරණය කෙරුණා. එබැවින් නැවත සභික සංඛ්යාත ගණනය කර පළාත් පාලන විෂයභාර අමාත්‍යුවරයා විසින් ගැසට් කළ යුතු වෙනවා. මක් නිසාද යත් මෙම පනතට පෙර කොළඹ නගර සභාවට කොට්ඨාශවලින් 66ක්, පරාජිත අපේක්ෂකයන්ගේ ඡන්ද සඳහා සමානුපාත ක්රාමයට 19ක් හා අනිවාර්ය කාන්තා නියෝජිතයන් 28ක් ලෙස 113ක් තෝරා ගත යුතුව තිබුණා. නව ක්රයමය අනුව කොට්ඨාශවලින් 66ක් ද සමානුපාත මන්ත්රී් ධූර සඳහා 44 ක්ද ලෙස 110ක් තෝරා ගත යුතුයි. මේ ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කිරීමට නම් පෙර සඳහන් කළ මහ නගර සභා ආඥා පනතේ හා නගර සභා ආඥා පනතේ 5 වගන්ති හා ප්රා දේශීය සභා පනතේ 4 වගන්ති කොට්ඨාශවලින් තේරීපත්වන සංඛ්යාතවෙන් 30%ක් යන්න 60 : 40 අනුපාතයට සරිලන ලෙස සංශෝධනය විය යුතුයි. එය පාර්ලිමේන්තුවෙන් සිදු කළ යුතු දෙයක්. මේ බව 2017 අගෝස්තු මස ඡන්ද විමසීම් ආඥා පනත සංශෝධනය කිරීමට පෙර අදාළ බලධාරීන්ට/ නිලධාරීන්ට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙනුවෙන් එහි නිලධාරීන් පෙන්වා දුන්නා. එසේ වුවත් එම අවස්ථාවේදී එය කළේ නැහැ. එම සංශෝධන 2017 ඔක්තෝම්බර් 09 දින එම සංශෝධනය සිදු කර තිබෙනවා. එබැවින් දැන් පළාත් පාලන විෂයය භාර අමාත්ය්වරයා විසින් එකී සභාක සංඛ්‍යා දැක්වෙන ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කළ යුතුයි. එවිටයි ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීමට අවශ්ය් සියලුම අනිවාර්ය අවශ්යවතා සම්පූර්ණ වන්නේ.

එතෙක් " පන්දුව " මැතිවරණ කොමිසමට ලැබෙන්නේ නැහැ.

Q :

මේ බලතල හා "ස්වාධීන මැතිවරණ කොමිසම"ට ලබා දී නැද්ද?

A : නැහැ. ඒ බව පෙර සඳහන් කළා. ජනතාව වෙනුවෙන් ජනතාව ලබා දී ඇති බලය මත පාර්ලිමේන්තුව නීති මගින් පනවා ඇති විධිවිධාන වෙනස් කිරීමට මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට හැකියාවක් නැහැ. එවැනි තත්ත්වයන් වෙනත් කිසිදු අධිකාරයකටද නැහැ. මක් නිසාද යත් නීති පැනවීමේ ජනතාව සතු බලය ආණ්ඩුක්ර්ම ව්යකවස්ථාවෙන්ම පාර්ලිමේන්තුවට දී ඇති නිසා.

Q :

පසුගිය ඡන්ද විමසීම් වලදී මහා ක්රිකයාකාරීත්වයක් හා බලයක් පෙන් වූ මැතිවරණ කොමසාරිස්, කොමිෂන් සභාව තුළ අක්රීයය වී සිටින්නේ ඇයි?

A : කිසිසේත්ම අක්රීවය වෙලා නැහැ. ජනතා පරමාධිපත්යස, ප්රීජාතන්ත්‍රවාදය හා සර්වජන ඡන්ද බලය පිළිබඳව, එහි වැදගත්කම පිළිබඳව අප ජනතාව දැනුවත් කරමින් සිටිනවා. වාර්ෂික ඡන්ද හිමි නාමලේඛනය සැකසීමට ගතවන කාලය අඩුකර තිබෙනවා. තවත් බොහෝ දේවල්. එසේ වුවත් දේශපාලන පක්ෂවලට පොදු මහ ජනතාවට කළ හැකි දේ අපට කරන්නට බැහැ.

අනික් කරුණ නම් " ඡන්ද විමසීම් කාල සීමාවල " ඇති බලතල සෙසු කාල සීමාවල ක්රි්යාත්මක කළ නොහැකියි. නටන්න පුලුවන් වන්නේ පෙරහැරේදී පමණයි නේ. එනිසා හිටපු මැතිවරණ කොමසාරිස් හෙවත් කොමිසමේ සභාපති අක්රීවය වෙලා නැහැ. සමහරු කියනවා වගේ මේසෙ යටට ගිහිල්ලා නැහැ.

Q :

ඇයි, කොමිෂන් සභාවට, එහෙම නැත්නම් සභාපතිට විරුද්ධව කෙරෙන ප්රතකාශවලට උත්තර දෙන්නේ නැත්තේ? අභියෝග භාර ගන්නේ නැත්තේ?

A : ඒක මැතිවරණ කොමසාරිස්වරුන්ගේ, මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දැන් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සම්ප්රදාය. අපට කරන චෝදනාවලට අප විසින් ඍජුවම පිළිතුරු සැපයීමේදී දේශපාලන පක්ෂ දේශපාලනඥයින් අගතියට පත්වීම හෝ ප්ර වර්ධනය වීම සිදුවිය හැකියි. එය නොවිය යුත්තක්. එනිසා අප චෝදනා, අපහාස හා ප්රධසංශා එකසේ භාර ගන්නවා හැර, ඒවාට පිළිතුරු දෙන්න යන්නේ නැහැ. මේ චෝදනා සියල්ලටම පිළිතුරු ඉහත පළමු ප්ර ශ්නයට දුන් දීර්ඝ පිළිතුරේ තිබෙනවා. අප සැම විටම පෙනී සිටින්නේ ජනතා පරමාධිපත්යප, ප්ර ජාතාන්ත්රෙවාදය හා සර්වජන ඡන්ද බලය වෙනුවෙන්. එනිසා කුමන චෝදනා හා බාධක පැමිණියත් එම කරුණු වෙනුවෙන් නීත්යානනුකූලව අපගේ සීමාව තුළ අප පෙනී සිටිනවා. ක්රිණයා කරනවා.

Q :

අමාත්යනවරයා තවමත් සභික සංඛ්යා දැක්වෙන ගැසට් නිවේදනය නිකුත් නොකරන්නේ ඇයි? එහි කෙටුම්පතක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට දුන්නා නේද?

A : තවමත් ගැසට් නිවේදනය නැත්තේ ඇයි යන ප්රදශ්නය අහන්නට ඕනෑ අමාත්ය්වරයාගෙනුයි. ගැසට් නිවේදනයේ කෙටුම්පත කොමිෂන් සභාවට භාර දීම නොවෙයි අමාත්ය්වරයා කළ යුත්තේ එය රජයේ මුද්රදණාලයට යවා ගැසට් කරවීමයි අමාත්යොවරයාගේ වගකීම.

Q :

නුවර එළිය දිස්ත්රිාක්කයේ ප්රාීදේශීය සභා අලුතෙන් ඇති කරන තෙක් ගැසට් නිවේදනය නිකුත් කිරීම කල් තබා එමගින් ඡන්ද විමසීම් කල් තබාවීද?

A : ජනතාව තුළ එහෙම සැකයක් ඇති වීම ගැන විමතියට පත්විය යුතු නැහැ. මක් නිසාද යත් විවිධ හේතු නිසා ඡන්ද විමසීම කල් තබා ඇති බැවින්. නුවරඑළියේ සභා වෙන් කිරීම ගැටලුවක් නම්

එම ගැටලු සහගත ප්‍ර දේශ අත්හැර ඡන්ද විමසීම තබන්නට පුලුවන්නේ. ඒ නිසා අප විශ්වාස කරනවා එමෙන්ම බලාපොරොත්තු වෙනවා එම ප්‍රරදේශ හැර අනෙක් ප්‍රදේශවලට අදාළ ගැසට් නිවේදනය අමාත්‍යනවරයා ඔක්තෝම්බර් සිවු වන සතිය තුළදීවත් නිකුත් කරනු ඇති බවට.

Q :

ඔබගේ විශ්වාසය ඉටුවේවිද?

A : කවුද දන්නේ. ලංකාවේ ඡන්ද තියන දවස දන්නා කිසිවකු මේ විශ්වය තුළ නැහැ. සමහරවිට සමාන්තර විශ්වයක ඉන්නට පුලුවන්.

Q :

ඒ කියන්නේ ජනතාව එතෙක් බලා සිටිය යුතු බවද? ජනතාව කළ යුතුතේ කුමක්ද?

A : "කළ යුත්තේ කුමක්ද යන්න "ට මා කොමිෂන් සභාවේ සභාපති නිසා උත්තර දීමට නොහැකිවීම ගැන කණගාටුයි.

Q :

ඒ ගැන කොමිෂන් සභාව කරන්නේ කුමක්ද?

A : අපි කුමක් කරමුද? හෝඩි පොතේ කියා ඇති පරිදි නටන්නට, දුවන්නට බැහැනේ. සමහර ප්‍රදේශවල කරනවා වාගේ පාරේ උද්ඝෝෂණ කරමින් ටයර් පුච්චන්න බැනේ. අපට කරන්න පුලුවන් දේවල් බොහෝමයක් කරලා තියෙනවා, "*ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍ර කාශනය ඡන්ද බලයයි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මහෝත්සවය ඡන්ද විමසීම්යි*" නුවෙන් අප විසින් ප්‍රචාරක වැඩසටහන්, පුවරු ප්‍රදර්ශන පවා කර තිබෙනවා. ලිපි සිය ගණන් බලධාරීන්ට යවා තිබෙනවා. අපි බලමු වෙන්නේ කුමක්ද, අප කරන්නේ කුමක්ද කියා. ප්‍ර ජාතන්ත්‍රවාදය සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා යහපත් දෙයක් සිදු වේවි. ඒ වෙනුවෙන් අප දිවිහිමියෙන් කැප වෙනවා.

\- ස්තුතියි -